

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka (przewodniczący)

SSN Zbigniew Strus (sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa (...) Klubu Tenisowego w S.

przeciwko Gminie Miasta S.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 lipca 2008 r.,

zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 5 marca 2008

r., sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Akta sprawy zostały przedstawione Sądowi Najwyższemu wraz z zażaleniem powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego odrzucające skargę kasacyjną powoda ze względu na niedopełnienie wymagań w zakresie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz ze względu na niedopuszczalność tej skargi wywołaną podwyższeniem wartości przedmiotu zaskarżenia w stosunku do wartości przedmiotu zaskarżenia apelacji. Sąd drugiej instancji wskazał, że powód podał kwotę 5 141 700 zł jako wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej, tymczasem zaskarżając apelacją wyrok Sądu Okręgowego wartość przedmiotu zaskarżenia określił w kwocie 62 130 zł.

Zażalenie jest uzasadnione.

Art. 368 § 2 k.p.c. potwierdza znaczenie stabilizacji wartości przedmiotu sporu (art. 26 k.p.c.) rozciągającej się na postępowanie apelacyjne oraz na postępowanie ze skargi kasacyjnej (art. 398²¹ k.p.c.). Zamieszczony w nim wyraz „pозew” powinien być tłumaczony z uwzględnieniem przepisów dopuszczających zmianę pozwu po wszczęciu postępowania. Szeroko ujęta dopuszczalność zmiany ilościowej (art. 193 § 1 k.p.c.) powoduje, że każde rozszerzenie powództwa oznacza zmianę wartości przedmiotu sporu i obowiązek uiszczenia opłaty (d. wpisu) od rozszerzonego roszczenia. W takich wypadkach nie zachodzi podstawa do wskazywania wartości przedmiotu zaskarżenia w kwocie wyższej od wartości przedmiotu sporu wskazanej w pozwie, a wyjątek przewidziany w art. 368 § 2 zdanie drugie k.p.c. jest bezprzedmiotowy.

W rozpoznawanej sprawie występuje jednak odmienna sytuacja faktyczna. Powód zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego m.in. w części oddalającej powództwo (punkt trzeci) i w tym zakresie domagał się oddania w użytkowanie wieczyste m.in. działki nr (...) wraz z nieodpłatnym prawem własności budynków.

Sąd drugiej instancji uwzględnił apelację powoda w tej części, z tym, że z tytułu przeniesienia prawa własności hali tenisowej orzekł o wynagrodzeniu w kwocie 5 141 700 zł. To orzeczenie powód zaskarżył skargą kasacyjną, domagając się jego zmiany przez orzeczenie, że przeniesienia własności hali nastąpi nieodpłatnie - tak jak żądał w apelacji.

Na tle przedstawionej sytuacji faktycznej powstaje zagadnienie dostosowania wymagań wobec pozwu do przepisów o określeniu wartości przedmiotu sporu. Wynagrodzenie za budynek nie było przedmiotem żądania powoda, który kierując się przesłankami faktycznymi (twierdzeniem o wybudowaniu z własnych środków posiadacza) nie zgłaszał podstaw jego uiszczenia. Twierdzenie, że powództwem obejmował również zagadnienie zapłaty równowartości budynku byłoby sprzeczne ze stanowiskiem powoda. Przepisy art. 19 - 26 k.p.c. nie rozwiązują wprost takiego przypadku, a w dotychczasowym postępowaniu nie pobierano opłaty tymczasowej. Wobec tego orzeczenie po raz pierwszy w wyroku Sądu odwoławczego o obowiązku zapłaty równowartości budynku należy uznać za sytuację podobną do orzekania ponad żądanie oraz uznać dopuszczalność sporu odnośnie do istnienia tego obowiązku. Dlatego usprawiedliwione było wskazanie w skardze kasacyjnej kwoty wynagrodzenia, jako wartości przedmiotu zaskarżenia.

Ponieważ skarga kasacyjna od tej części rozstrzygnięcia jest dopuszczalna, konieczne było wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia w wysokości ustalonego

wyrokiem sądu obowiązku zapłaty. Usprawiedliwia to zmianę wartości przedmiotu zaskarżenia nienaruszającą reguły wyrażonej w art. 368 § 2 k.p.c. Odmienne stanowisko zamykałoby drogę do zaskarżenia prawomocnego wyroku w części dotyczącej orzeczenia, którego powód nie żądał albo naruszałoby zasadę obowiązku uiszczenia opłaty w sprawach o prawa majątkowe, wynikającą z art. 3 ust. 2 pkt 3 w związku z art. 10 i 13 u.k.s.c. 2005 r.

Uzasadnione jest również zażalenie w części kwestionującej ocenę, że skarga kasacyjna nie zawierała wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania (art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c.). W rzeczywistości, na drugiej stronie tej skargi znajduje się zarówno wniosek jak i jego uzasadnienie. Ponieważ Sąd drugiej instancji spełnia kontrolę formalną skarg kasacyjnych, a merytoryczną wartość uzasadnienia wniosku ocenia Sąd Najwyższy w postępowaniu prowadzonym na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c., podstawa odrzucenia skargi kasacyjnej okazała się nieusprawiedliwiona.

Uwzględniając przytoczone okoliczności należało zgodnie z art. 394¹ § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁵ k.p.c. orzec jak na wstępie.